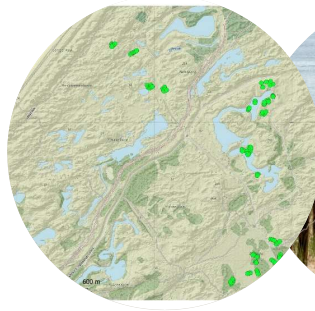

Historische gegevens: hoe publiceert je die?

Lia Hemerik en Gijs Gerrits

8 maart 2022

1

1

Het Meijendelonderzoek

“Pijnlijk nauwkeurig aantekenen van alle gegevens is het eerste middel om de oecologische vraagstukken te ontwarren” - Abraham Schierbeek 1925 -

- Eerste vermelding in 1922 en gestart in 1923
- Kevervangblikken opgezet door Piet den Boer en Gerrit-Jan de Bruyn in 1953
- Blikken heel consequent geleegd (meerdere malen per week en geaccumuleerd per week)
- Determinatie heeft nog vele jaren in beslag genomen

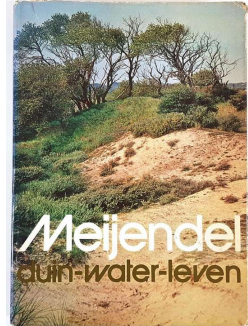

2

Het Meijendelonderzoek

De vakgroepen dierenoecologie en plantenoecologie van de Rijksuniversiteit Leiden hebben het onderzoek gedaan.

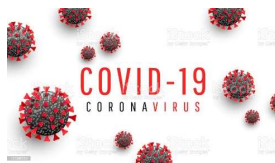
- Over dit onderzoek is in 1974 het boek Meijendel Duin Water Leven geschreven
- Alles is op een zeer systematische wijze per keversoort genoteerd
- Want het moest op papier opgeslagen worden bij het museum van Natuurlijke Historie te Leiden
- Bij het samengaan van meerdere Leidse musea in het huidige Naturalis werden de mappen in een container gegooid om vernietigd te worden en GJB heeft ze gered

3

Gered maar niet toegankelijk...

- Augustus 2018: de plek waar het toen lag opgeslagen wordt opgedoekt en het komt op de zolder van LH
- Eerste poging om geld te verkrijgen bij de KNDV om de gegevens te digitaliseren
- Begin Februari 2020: ontmoeting met Harrie van der Hagen van Dunea
 een kleine financiële bijdrage
- Mei 2020: NLBIF doet ook een gunning om de digitalisering mogelijk te maken, maar ...

4

Weer een hobbel dus

- Want hoe kom je in Coronatijd makkelijk aan een betrouwbare kracht die de gegevens kan intypen
- Om een lang verhaal kort te maken, dat werd Gijs Gerrits
- Eind 2020 startten we samen met het invoeren van de gegevens in excelfiles

5

Wat was er gered? (1)

foto's van vangblikken in het duin

Blikken 7, 8 en 9 in April 1955

Blik 41 in April 1955

6

Wat was er gered? (2)

Wijzigingen:

20 - VI - 1955	OC	7-8-9-10-11-12	ongeveer 8 m N-waarts verplaatst	korstmossen , kaal zand	
19 - VIII - 1955	W	13-14-15	verplaatst naar kop van schiereilandje in plas, met oude populieren en onder- groei van gras en lage duindoorn (<u>13</u> vlak naast water, <u>14</u> ong. 2 m hoger, <u>15</u> ong. 3 m van water)	reide berken, Calamagrostis	
				a	begroeiing
	C	16-17-18	verplaatst naar landengte van schiereiland; lage begroeiing van kruipwilg, gras en korstmoss	te in bos	Calamagrostis
9 - IV - 1959			30 extra blikken geplaatst in directe nabijheid van een aantal oorspronkelijke blikken. Nummering: oorspronkelijk blik + 100	ossen, korstmassen magrostis, helm	
	B	101-102-103	lichte helmbegroeiing	s)	
	D	104-105-106	hoog plateau met dikke grasbegroeiing en microflora		
	C	107-108-109	open plek tussen kruipwilg en Calamagrostis		en verspreide berke
	C	110-111-112	als boven, maar met enig korstmoss		
	C	161-162-163	begroeiing van korstmoss, met enig gras		loorn) met veel
	V	131-132-133	le populierenbos met ondergroei van brandnetel en gras		grostis
	R	146-147-148	verspr. berken met hoog Calamagrostis		
	D	149-150-151	Mau-Mauvlakte		laag
	V	155-156-157	populierenbos achter Bierlap, laag		hoog
	V	158-159-160	populierenbos achter Bierlap, hoog	ige ondergroei van	

7

Wat was er gered? (3)

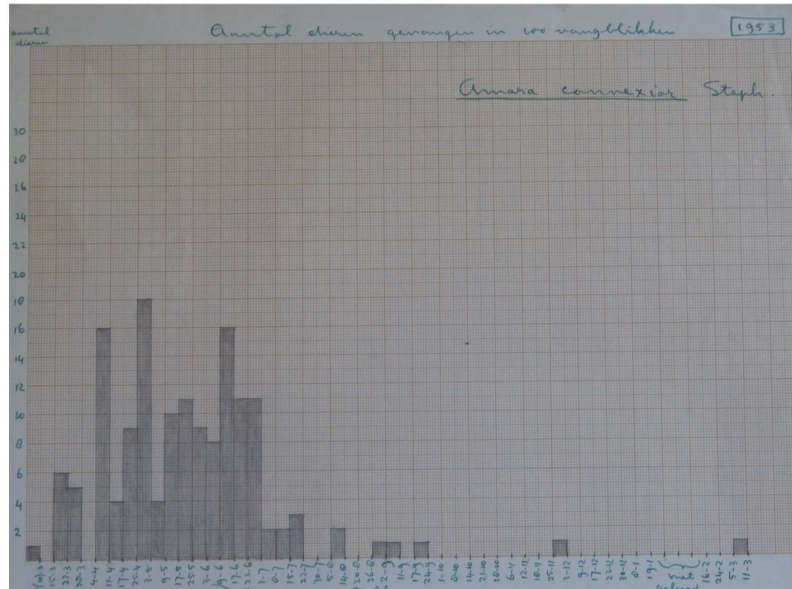
[illegible]

8

Wat was er gered? (4)

Uitwerkingen van vangsten
op millimeterpapier

Amara connexior in 1953

9

269 keversoorten

- Invoeren verliep voorspoedig, maar hoe moet het dan in GBIF worden aangeleverd?

Daarvoor zijn twee mogelijkheden beschikbaar

- Occurrence of Sampling Event
- Wij hebben voor Sampling Event gekozen (37770 rijen voor de events):

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	eventID	sample	samplingEffort	s	samr	eventDate	eventTime	star	eventRemarks	country	co
2	Meij-10March1953pf1	pitfall	cumulative catche	6	days	1953-03-10	04March1953/10March1953	63	number of mammals unreliable; state not fully	The Netherlands	NL
3	Meij-10March1953pf2	pi									
4	Meij-10March1953pf3	pi									
	co	locality	locatior	verba	verbatimSR	decimalL	decimal	geodet	ci	type	ownerInstitutionCod
	NL	Meijendel pf1	83692	463569	EPSG:28992	4.34517	52.15569	WGS84	5	Event	Wageningen University, Department Plant Sciences
	NL	Meijendel pf2	83697	463565	EPSG:28992	4.34525	52.15565	WGS84	5	Event	Wageningen University, Department Plant Sciences
	NL	Meijendel pf3	83704	463561	EPSG:28992	4.34535	52.15562	WGS84	5	Event	Wageningen University, Department Plant Sciences

10

Vangsten

- Per vangblik per dag per soort voor mannetje, vrouwtje, en/of geslacht onbekend één regel met de eventID en een unieke naam als occurrenceID

eventID	occurrenceID	OccurrenceID basisOfRe	individual	type	lifestage	occurrence	scientific	original	kingdom	phylum	class	order	family	taxonRank	recorded	owner
1	Meij-10March1953pf31	Meij-10March1953pf31-ACIDCRUE-unknown	not reliable	1	1 unknown	adult	present	Acidota cr	Acidota cr	Animalia	Arthropod	Insecta	Coleoptera	Staphylinic species	Zoological Biomet	
2	Meij-10March1953pf32	Meij-10March1953pf32-ACIDCRUE-unknown	not reliable	1	1 unknown	adult	present	Acidota cr	Acidota cr	Animalia	Arthropod	Insecta	Coleoptera	Staphylinic species	Zoological Biomet	
3	Meij-10March1953pf39	Meij-10March1953pf39-ACIDCRUE-unknown	not reliable	1	1 unknown	adult	present	Acidota cr	Acidota cr	Animalia	Arthropod	Insecta	Coleoptera	Staphylinic species	Zoological Biomet	
4	Meij-08March1953pf49	Meij-08March1953pf49-ACIDCRUE-unknown	not reliable	1	1 unknown	adult	present	Acidota cr	Acidota cr	Animalia	Arthropod	Insecta	Coleoptera	Staphylinic species	Zoological Biomet	
5	Meij-08March1953pf72	Meij-08March1953pf72-ACIDCRUE-unknown	not reliable	1	1 unknown	adult	present	Acidota cr	Acidota cr	Animalia	Arthropod	Insecta	Coleoptera	Staphylinic species	Zoological Biomet	

- de unieke naam voor het occurrenceID is in dit voorbeeld:

Meij-10March1953pf31-ACIDCRUE-unknown

De keversoort is *Acidota cruentata*, een kortschildkever

11

Voortschrijdend inzicht

- De soortnamen die in de mappen staan zijn niet allemaal meer in gebruik
- Deze wikkespitssnuitkever heette ten tijde van originele determinatie *Apion pomonae* en nu *Oxystoma pomonae*
- Van lang niet alle keversoorten is een gangbare Nederlandse naam bekend
- En dan stuit je op een soortnaam die je nergens kan onderbrengen...

12

Help, waarom kunnen we dit nergens vinden?

- Een mysterie keversoort: *Sciodrepa umbrina* of *Dreposcia umbrinus*

Het eerste idee was dit aan Menno Schilthuizen vragen:

Ik ben momenteel met lijsten van 1935-1960 bezig van vangsten in Meijndel. En ik kwam de volgende soortnaam tegen met tegen de 1000 gevangen kevers. Sciodrepa umbrina Er. Dreposcia umbrinus.

We kunnen deze soort nergens vinden

- Het antwoord van Menno Schilthuizen kwam snel.

Dreposcia umbrina (= Sciodrepa umbrinus) is een soort uit Midden- en Noord-Europa, die in Nederland nog niet gevonden is; hij komt wel op diverse plekken in Denemarken en Duitsland voor. Als deze soort uit Meijndel gemeld wordt, zeker in zulke aantallen, dan zal het hoogstwaarschijnlijk verkeerd gedetermineerde exemplaren van Sciodrepoides (Sc. watsoni of Sc. fumatus -- beide algemene soorten) betreffen.

Ik heb naast deze waarnemingen ook mappen met exemplaren van Sciodrepoides (Sc. watsoni of Sc. fumatus) uit Meijndel uit dezelfde jaren; dus ik ga er van uit dat ze niet verkeerd gedetermineerd zijn. Het zijn data verzameld met medewerking van Piet den Boer.

Dreposcia umbrina staat bekend als een oerbosrelict en komt in centraal- en noord-Europa vooral voor in oude eikenbossen. In principe zou je in het binnenduin wel geschikt habitat kunnen verwachten voor deze soort, hoewel ik de indruk heb dat ze elders in Europa de kustgebieden vermijdt. Niettemin lijkt het me erg onwaarschijnlijk dat het bij de Meijndel-gegevens echt deze soort betreft: ik heb de meeste in tot 1990 in Nederland verzamelde Choleviniae gezien en ben nooit een exemplaar van deze soort tegengekomen. Dat ze door Piet den Boer zijn gedetermineerd is denk geen garantie voor betrouwbaarheid van de determinatie als het niet-Carabidae betreft. Zijn er nog ergens geprepareerde exemplaren beschikbaar dat je weet? Continuing story

Nog meer hulp

- In april 2021 hebben we nog andere specialisten geraadpleegd om de namen vast te stellen
- Het betreft de specialisten van EIS (European Invertebrate Survey) nu EIS kenniscentrum En toen waren alle namen duidelijk ...
- De vraag aan Jeroen Creuwels was toen: we willen graag een kolom voor de soortnaam van originele identificatie en een kolom voor de soortnaam zoals ze volgens GBIF moeten. Hoe vliegen we dat aan?

Het antwoord was dat moet per datum, per vangblik, per soort, en per sexe

(300 soorten * 100 (+) pitfalls * 363 datums over 7 jaar * 4 sexen (m/f/u/l))

Dan heb je meer dan 435.600.000 rijen nodig en 13 kolommen

Conclusie: overkill, doen we niet zo

15

Een hele dikke map met naam "aangevreten lijken"

- Onbetrouwbare gegevens want veel muizen, mollen en spitsmuizen zijn ook in de vangblikken terecht gekomen
- Deze gegevens zijn ingevoerd en we gaan ze ook publiceren op GBIF
- Daarmee is betrouwbaarheid van de aantallen vast te stellen

16

GBIF publisher

- September 2021 advies om me te registreren als publisher
- Januari 2022 aanmelden als publisher
 - Vertraging MOU juridische zaken
 - NLBIF vanwege andere WUR publisher
- Februari 2022 aanmelden als publisher is gelukt

Dear Lia Hemerik,

The following message is to inform you that **Netherlands Biodiversity Information Facility** has endorsed the organization **Biometris Wageningen Plant Science group**

Kind regards,
GBIF Secretariat

17

17

Nog te nemen stappen

- Naar Naturalis waar wat materiaal staat, zodat we enkele determinaties kunnen controleren.
- Vangblikken boven de 100 nog op GBIF manier aanmaken m.b.v. R
- Mammals nog op GBIF manier aanmaken m.b.v. R
- Analyse van de gegevens doen voor publicatie van “state of the art 1953-1960” artikel
- Data paper bij het Biodiversity Data Journal publiceren
- Vervolgonderzoek gepland m.b.v. geld van

18

Dank voor uw aandacht!

Dunea: Harrie van der Hagen

NLBIF: Niels Raes

Jeroen Creuwels

Verder: een Nederlandse publicatie over dit
onderzoek komt in de nieuwe Holland's Duinen zie:
<https://www.dunea.nl/duinen/magazine-hollands-duinen>

